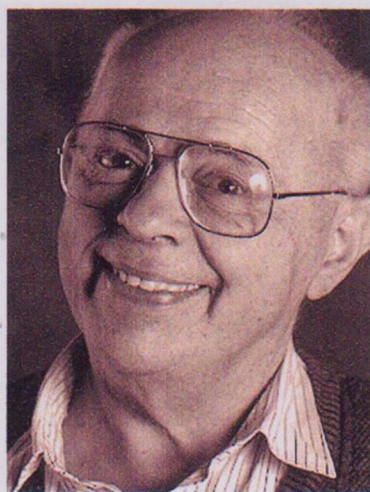


Львівська обласна бібліотека для дітей

*Станіслав Лем - львів'янин
зі світовим ім'ям*



*пам'ятка
до 90-річчя від дня народження*

Львів 2011

Пам'ятка присвячена 90- річчю з дня народження видатного фантаста, львів'янина Станіслава Лема. Видання містить біографію, текстова частина якої складається із двох розділів. У першому - «Львівське дитинство Лема» висвітлено дитинство і юність письменника, розповідь побудована із використанням цитат з автобіографічної книги «Високий Замок». У другому розділі «Між наукою та літературою» описано період життя та творчості видатного фантаста вже за межами Львова, у Польщі.

Також представлений творчий доробок С. Лема, написаний ним у різні роки, список його творів в українському перекладі, книги, які можна почитати у бібліотеці, а ще список літератури про життя та творчість видатного письменника і вебліографія. Вкінці вміщено афоризми С. Лема.

Видання розраховане на широке коло читачів.

Автор-укладач: О. О. Сачинська

Обкладинка: Л. В. Тацій

Відповідальна за випуск: Л. А. Лугова

Львівське дитинство Лема

Батьківщина Лема - Львів. Точніше, Лвув. Або, ще краще, Лемберг - «місто Лева» по-німецьки, що можемо тепер дозволити собі прочитати як «місто Лема».

Народився Станіслав Лем 12 вересня 1921 року у родині лікаря-ларинголога Самуїла Лема. Батько дуже любив хлопчика і ладен був зробити для нього все, що завгодно, аби потішити малого. Письменник сам визнавав, що безсовісно тиранив близьких і ріс не просто пестунчиком, а справжнім монстром. В автобіографічній книзі «Високий Замок» в описах себе самого і своєї поведінки Лем намагається класти фарбу якомога густіше. «... *те, що я, ще зовсім маленький, тероризував оточуючих – це правда. Їсти я погоджувався тільки за умови, що батько стояв на столі й то відкривав, то закривав парасолою. Ще хіба дозволяв годувати себе під столом... Якщо я й був чудовою дитиною, то тільки в очах своїх упертих тіток*».¹

С. Лем детально описав будинок, у якому народився і помешкання на другому поверсі, де жила його сім'я. «*Ми мешкали на вулиці Браєрівській (нині вул. Б. Лепкого), під четвертим номером, на другому поверсі*».² «*Пам'ятаю браму, сходи, двері, коридори й покої будинку на Браєрівській, де я народився. Пам'ятаю і багатьох людей, як-от згадуваних сусідів, але без облич, бо обличчя ті змінювалися*».³ «*Залізна брама була стара й масивна, далі – кам'яні сходи. Задніми сходами, отими кухонними, ходити не належало. Вони були спіральні, тож дуже круті, і видавали глухе бляшане відлуння. Щось мене туди тягнуло, однак на подвір'ї, через яке треба було спершу пройти, водилися щурі*».⁴ «*Ми займали шість покоїв, однак власного я не мав. При кухні був прохідний покій із лазничкою за дверима, пофарбованими в тон стіни, старою канапою й теж старим креденсом... Далі коридор, а в ньому – двері вели до особливої зони – почекальні для пацієнтів і батькової ординаторської. Я мешкав начебто всюди й начебто ніде. Спершу спав із батьками, потім на тапчані в їдальні. Я намагався оселитися в якусь місці на постійно, але чомусь із цього нічого не виходило*».⁵

¹ Лем, Станіслав. Високий Замок. - Львів : ЛА «Піраміда», 2002. - С. 33

² Там само. - С. 11

³ Там само. - С. 30

⁴ Там само. - С. 13-14

⁵ Там само. - С. 14

*«У спальні було дві речі, із якими пов'язані мої найперші фантазії – стеля та велика залізна скриня. На скрині я спав, коли був іще зовсім малий, і часто вдивлявся у стелю, де гіпсова ліпнина зображала дубове листя й виразно опуклі жолуді між ними».*¹

Найяскравіші спогади письменника пов'язані, звичайно, із солодким, яке так сильно люблять маленькі діти. *«... я навчився вламуватися до середньої шухляди креденса в їдальні, де мама ховала плячки й торти. Я виймав верхню шухляду й ножем обрізав круги солодкого тіста, сподіваючись, що ніхто не помітить їхнього зменшення. Потім збирав і з'їдав крихти, а ніж – зняряддя злочину – старанно облизував, аби знищити сліди».*² *«Часом я цупив кавові карамельки-«гон'еси», часом конфісковував зі столу рештки обіднього десерт».*³

А про славнозвісну цукерню Залевського, приміщення якої знаходилося у магазині «Світоч», автор згадує так: *«У ті часи з усіх приваб і пам'яток Львова мене найбільше вабила цукерня Залевського на вулиці Академічній (нині проспект Шевченка). Вочевидь, я мав добрий смак, бо відтоді, по правді, ніде в світі не бачив цукерничих вітрин, оздоблених із таким розмахом. Це була, по суті, велика сцена, оправлена в металеву раму, на якій кілька разів на рік змінювалися декорації, що були тлом для вражаючих скульптур і алегоричних фігур із марципану. Якись великі натуралісти, рубенси цукерництва, втілювали на ній свої фантазії, а надто перед Різдом і Великоднем, коли за шибями поставали диво - вижні, застигли в мигдалевій масі та чоколяді. Цукрові Миколаї мчали на санях, із їхніх лантухів ринули лавини смаколиків. На глазурованих полумисках спочивали шинки й риби в галяреті, теж марципанові і з кремовою начинкою... Пам'ятаю стада рожевих свинок із чоколадовими оченятами, найрізноманітніші фрукти, гриби, вудженину, рослини, якісь печери й скелі. Складалося враження, що Залевський подужає відтворити в цукрі та чоколяді цілий Космос, оздобивши сонце луццением мигдалем, а зірки – лискучою газур'ю».*⁴

(Уже в зрілому віці в одному інтерв'ю Станіслав Лем сказав: «Я був маленьким хлопчиком, і та цукерня видавалася мені великим світом. Другої такої цукерні я не бачив ніде: ні в Італії, ні в Німеччині, ні в Австрії! Настільки досконало це все виглядало з точки зору естетики»).

¹ Лем, Станіслав. Високий Замок. - Львів : ЛА «Піраміда», 2002. - С. 15

² Там само. - С. 14-15

³ Там само. - С. 14

⁴ Там само. - С. 34-35

У дитинстві Станіслав користувався слабкістю оточуючих і йому дозволялося все, окрім, як брати книжки з батькового кабінету. Можливо, у цій свободі почасти крився секрет раннього розвитку - хлопчик, якому надавали всі можливості експериментувати з реальністю, робив успіхи дуже швидко. *«Я ще не вмів читати, але часто декламував віршики перед гостями... На четвертому році життя я навчився писати, хоча й не мав якихось особливих новин для письмового повідомлення».*¹ Зі смаком, ледь прикритим напускною іронією, він згадує у «Високому Замку» про відправлений зі Сколе перший лист батькові, в якому описав свою пригоду в сільському туалеті.

У 1932 році Станіслав Лем пішов до першого класу II Державної гімназії ім. Кароля Шайнохи (теперішня 8-а школа, що знаходиться на вулиці Підвальной). Її він чітко називав своїм «Абсолютом», уособленим в особі директора-історика Станіслава Бузата. Класним керівником і викладачем географії був професор Навроцький, фізику в різні роки викладали Левицький і Блайберг, математику - професор Зарицький, латину - у молодших класах професор Раппапорт. Інколи через несподівану відсутність професора відміняли якийсь урок, і учні від гімназії вулицею Театинською (Кривоноса), а частіше навпростець, схилами видиралися на Високий Замок, на Кайзервальд та на інші львівські гори. *«Високий Замок був для кожного з нас тим, чим для християнина є небо. Ми ходили туди завжди, коли відміняли якийсь урок. ...насправді це було не місце, а винятковий стан, який за інтенсивністю можна порівняти тільки зі станом у перший день канікул - іще не розпочатим, іще не торканим, напередодні якого серце завмирає в солодкому ошелешенні, бо все це попереду».*²

1936 року серед учнів Південної Польщі проводилося тестування на коефіцієнт інтелекту. Одним із найздібніших було визнано львівського школяра Станіслава Лема.

Безхмарне дитинство закінчилося в 1939-му разом із Польщею, в Західну Україну прийшли «перші совіти». Того ж року Станіслав Лем закінчив гімназію, успішно склав іспити до Львівського політехнічного інституту, але у навчанні йому несподівано відмовили: як «чужому соціальному елементу». Підвело походження - батько-лікар. Тоді батько, скориставшись своїми зв'язками, влаштував сина у Львівський університет на медичний факультет.

¹ Лем, Станіслав. Високий Замок. - Львів : ЛА «Піраміда», 2002. - С. 33-34

² Там само. - С. 65-66

Усе, що, на думку Лема, заслугоує бути згаданим в автобіографії з першого студентського періоду, - гарні оцінки і погані вірші. Але тривало це недовго. У 1941-му, після окупації Львова німцями, Лему довелося залишити навчання й вирішувати нагальніші проблеми, пов'язані з виживанням. Під час окупації Станіслав Лем покинув навчання, працював помічником механіка і зварником у гаражах німецької фірми Rohstoffeffassung, що займалася переробкою сировини. Після визволення Львова від нацистів і приходу «других совітів» Лем повертається до навчання в університеті. Але життя ніяк не налагоджувалося. У 1946 році Лем виїхав до Кракова.

За все життя С. Лем так і не скористався жодною з численних можливостей відвідати батьківщину. Цієї батьківщини більше не було на карті. Львів, за словами видатного поляка, для нього назавжди залишився, як перша любов.

Між наукою та літературою

Усе, чим володіла сім'я, залишилося у Львові. У Кракові їх чекали злидні - стан незвичний для сім'ї львівського лікаря. Станіслав міг досить легко знайти роботу за однією зі своїх «робочих спеціальностей», отриманих у роки окупації, але погодився на вмовляння батька і поступив на медичний факультет Ягеллонського університету.

У той час перед ним уже відкривалося зовсім інше майбутнє. По-перше, цього ж нелегкого 1946-го він дебютує як письменник, у журналі «Nowy Swiat Przygod» («Новий світ пригод» №№ 1-31) було надруковано науково-фантастичну повість «Людина з Марсу». Потім була ціла низка публікацій у різних збірниках. Лем писав, як пізніше сам стверджував, здебільшого заради того, щоб прогудуватися.

По-друге, у стінах університету він познайомився з людиною, котра, за його власними словами, перевернула його життя - доктором Мечиславом Хойновським. З трепетом та інтересом Лем показав йому те, що писав, - свої науково-філософські праці, які доктор переглянувши, назвав нісенітницями і дурницями, після чого прийняв Лема у свою лабораторію і запропонував йому вивчати логіку, методологію науки, історію природознавства тощо. У 1948-му Лем закінчив навчання в університеті, отримав сертифікат і отримав місце асистента дослідника в науковій лабораторії доктора Хойновського (1948-1950).

По-третє, тут, в університеті, Лем познайомився з Барбарою Лесняк, лікарем-радіологом, яка згодом стала його дружиною.

На той час у Лема в активі вже була велика літературна праця - перший у задуманому циклі «Незмарнований час» роман «Шпиталь перетворення». Книжка про життя молодого лікаря у роки окупації

та після визволення цілком співзвучна часові і мала біографічне підґрунтя. Він віддав роман у видавництво Książka i Wiedza. Книжка з численними переписуваннями, доповненнями епізодів, яких «бракувало», вийшла лише сім років по тому у 1955 році.

У 1950 році в Закопане у життя Лема знову втрутився випадок. У Будинку письменницької співдружності він познайомився з Єжи Панським (головою видавничого кооперативу Czytelnik), котрий запропонував Лему написати щось у роді наукової фантастики. Незабаром, у 1951 році виходить у світ книга «Астронавти». Успіх додає снаги і письменник починає працювати досить-таки інтенсивно, видаючи майже щороку нові книги: «Сезам» (1954), «Магелланова хмара» (1955), «Зоряні щоденники Йона Тихого» (1957), «Едем» (1959), «Навала з Альдебарана» (1959), «Повернення з зірок» (1961), «Книга роботів» (1961), «Щоденник, знайдений у ванні» (1961), «Соляріс» (1961), «Вихід на орбіту» (1962), «Місячна ніч» (1963), «Казки роботів» (1964), «Непереможений» (1964), «Кіберіада» (1965), «Полювання» (1965), «Рятуймо космос» (1966), «Розповіді про пілота Піркса» (1968), «Ідеальна порожнеча» (1971), «Маска» (1976), «Нежить» (1978), «Повторення» (1979), «Голем XIV» (1981) та чимало інших творів. У 1988 році вийшов у світ ще один роман письменника «Фіаско».

Частіше це були твори класичної наукової фантастики про космічні подорожі, роботів, далекі планети, а також сатирично-пародійні («Кіберіада», «Казки роботів», «Полювання», «Повторення»). Чимало зробив Станіслав Лем у царині есеїстики, розмірковуючи над проблемами свого жанру, а через них - над шляхами розвитку науки, технічного прогресу і, зрештою, усього людства («Діалоги» (1957), «Сума технологій» (1964), «Філософія випадку» (1968), «Фантастика й футурологія» (у 2-х томах, 1970), «Уявна величина» (1973), «Роздуми та шкіци» (1975), «Бібліотека ХХІ століття» (1986)). Брався Станіслав Лем і за традиційний детективний жанр («Слідство», 1959). Крім того, письменник є автором книг, жанр яких визначається на межі між філософською есеїстикою й художньою літературою («Досконала порожнеча», «Провокація», «Бібліотека ХХІ століття»), а також - у ранній творчості - сучасного реалістичного роману.

У 1973 році Лема запросили як почесного члена в асоціацію американських письменників - авторів наукової фантастики - Science Fiction Writers of America (SFWA). Ця організація відома, зокрема, тим, що кожного року присуджує престижну премію «Неб'юла». Проте, ця честь не підкупила Лема. Він, не надто добираючи слів, висловлював свою несхвальну думку про американську фантастику, переважно комерційну. Під вогонь його критики постійно потрапляли колеги по SFWA, за що у 1976 році був позбавлений членства в даній організації. Через деякий час під тиском власних авторитетних письменників (зокрема Урсули Ле Гуїн) SFWA запропонувала Лему повернутися в її лави

в ролі постійного члена, але він відмовився.

Станіслав Лем - лауреат багатьох вітчизняних і закордонних нагород, член польського Пен-клубу, з 1994 року - член Польської Академії мистецтв.

Помер письменник 27 березня 2006 року в Кракові.

На честь відомого фантаста названа мала планета 3836 Lem, відкрита 22 вересня 1979 року М. С. Черних в Кримській астрофізичній обсерваторії.

Твори Станіслава Лема

Романи

Астронавти (Astronauci, 1951)

Лікарня перетворення (Szpital Przemienienia, 1955)

Магелланова хмара (Obłok Magellana, 1955)

Розслідування (Śledztwo, 1955)

Едем (Eden, 1959)

Повернення з зірок (Powrót z gwiazd, 1961)

Рукопис, знайдений у ванній (Pamiętnik znaleziony w wannie, 1961)

Солярис (Solaris, 1961)

Непереможний (Niezwyciężony, 1964)

Високий Замок (Wysoki zamek, 1966)

Глас Господа (Głos Pana, 1968)

Футурологічний конгрес (Kongres futurologiczny, 1971)

Нежить (Katar, 1976)

Огляд на місці (Wizja lokalna, 1982)

Фіаско (Fiasko, 1986)

Мир на Землі (Pokój na Ziemi, 1987)

Повісті та оповідання, що увійшли в цикли

Казки роботів (Wajki robotow, 1964-1992)

Кіберіада (Cyberiada, 1964-1979)

Оповідання про пілота Піркса (Opowieści o pilocie Pirxie, 1959-1971)

Зоряні щоденники Йона Тихого (Dzienniki gwiazdowe, 1964-1999)

Зі спогадів Йона Тихого (Ze wspomnień Ijona Tichego, 1960-1976)

Абсолютна порожнеча (Doskonała próżnia, 1971-1974)

Уявна величина (Wielkość urojona, 1973)

Бібліотека XXI століття (Biblioteka XXI wieku, 1980-1983)

Окремі повісті та оповідання

Людина з Марсу (Człowiek z Marsa, 1946)
Гауптштурмфюрер Кестніц (Hauptsturmführer Koestnitz, 1946)
Пост (Płacówka, 1946)
Новий (Nowy, 1946)
День D (D-Day, 1946)
Зустріч у Колобжезі (Spotkanie w Kolobrzegu, 1946)
Чужий (Obcy, 1946)
Історія одного відкриття (Dzieje jednego odkrycia, 1946)
Атомне місто (Miasto atomowe, 1947)
Кінець світу о восьмій (Koniec świata o ósmej, 1947)
Людина з Хіросими (Człowiek z Hiroshimy, 1947)
Сад темряви (Ogród ciemności, 1947)
Фау над Лондоном (V nad Londynem, 1947)
Трест твоїх марень (Trust twoich marzeń, 1948)
Історія про високу напругу (Historia o wysokim napięciu, 1948)
Клієнт бога (Klient PANA BOGA, 1954)
Кришталева куля (Krystalowa kula, 1954)
ЕСП (ESID, 1954)
Щур у лабіринті (Szczur w labiryncie, 1956)
Автоінтерв'ю (Autowywiad, 1957)
Вторгнення (Inwazja, 1958)
Друг (Przyjaciel, 1958)
Вторгнення з Альдебарану (Inwazja z Aldebarana, 1959)
Молот (Młot, 1959)
Темрява і пліснява (Ciemność i pleśń, 1959)
Вихід (Exodus, 1959)
Формула Лімфатера (Formuła Limfatera, 1961)
Правда (Prawda, 1964)
Дві молоді людини (Dwóch młodych ludzi, 1964)
137 секунд (137 sekund, 1971)
Маска (Maska, 1976)
Моє життя (Mein Leben, 1983)
Матрас (Materac, 1996)
Пітвалі XXI століття (Pitvale XXI wieku, 1996)

П'єси

Чи існує ви, містер Джонс? (Czy Pan istnieje, Mr. Johns?, 1955)
Вірний робот (Wierny robot, 1963)
Подорож професора Тарантоги (Wyprawa profesora Tarantogi, 1963)
Чорна кімната професора Тарантоги (Czarna komnata profesora Tarantogi, 1963)
Дивний гість професора Тарантоги (Dziwny gość profesora Tarantogi, 1963)

Приймальні години професора Тарантоги (Godzina przyjęc profesora Tarantogi, 1975)

Листковий пиріг (Przekladniec, 1971)

Місячна ніч (Noc księżycowa, 1976)

Філософія, футурологія та публіцистика

Діалоги (Dialogi, 1957)

Сума технології (Summa technologiae, 1967)

Філософія випадку (Filozofia przypadku, 1968)

Фантастика і футурологія (Fantastyka i futurologia, 1970)

Таємниця чорної кімнати (Tajemnica chińskiego pokoju, 1996)

Мегабітна бомба (Bomba megabitowa, 1999)

Миттєвості (Okamgnienie, 2000)

Раса хижаків (Rasa drapieżców, 2006)

Українські переклади творів Станіслава Лема

- Повернення з зірок // пер. І. Бречака, А. Кисіля, С. Скирти. - Львів: Каменяр, 1965.
- Кіберіада // пер. В. Авксентьевої. - Київ: Дніпро, 1968.
- Катар // пер. І. Сварника. - Львів: Каменяр, 1982.
- Едем // пер. Д. Андрухова. - Київ: Молодь, 1987.
- Солярис // пер. Д. Андрухова. - Київ: «Котигорошко» ЛТД, 1996.
- Високий Замок // пер. Л. Андрієвської. - Львів: ЛА «Піраміда», 2002.
- Апокрифи // пер. А. Поритко. - Львів: Літопис, 2002.
- Голем XIV // пер. А. Поритко. - Львів: Літопис, 2002.

Література про життя та творчість Станіслава Лема

- Богословський, Іван. Законсервований образ Львова [Текст] : рецензія на книгу С. Лема «Високий Замок» / Іван Богословський // Молода Галичина. - 2002. - 19 грудня. - С. 24.
- Булаховська, Юлія. Вернісаж "Польща - ХХ" [Текст] : [письменники та митці Польщі 20 ст.] / Юлія Булаховська // Зарубіжна література. - 1998. - № № 10,11. - С. 3-6; С. 3-6.
- Вдовиченко, Галина. Станіслав Лем збирався повернутися у своє львівське помешкання [Текст] / Галина Вдовиченко // Високий Замок. - 2002. - 28 вересня. - С. 5.

- «Високий Замок» Станіслава Лема [Текст] // Наш Львів : альманах. Ч. 1: Львів, 1256-2006 рр. - Львів : Априорі, 2007. - С. 199-207.
- Віктораш, В. Станіслав Лем: "Футурологія - не наука": футурологи вважають інакше [Текст] / В. Віктораш // Науковий світ. - 2000. - № 11. - С. 4-5.
- Волошин, Б. Геній із Браєрівської [Текст] : на фасаді львівської кам'яниці, де народився знаменитий письменник Станіслав Лем, й досі про це нема жодної згадки / Б. Волошин // Молода Галичина. - 2006. - 6 квіт. - С. 18.
- "Думая о будущем, я постоянно чувствую беспокойство" [Текст] : [інтерв'ю із Станіславом Лемом] // Эхо планеты. - 2006. - № 3. - С. 18-19.
- Ісаєва, О. О. "Серед зірок нас очікує Невідоме..." (Станіслав Лем) [Текст] : комбінований урок з використанням біографічних та мистецтвознавчих досліджень учнів за романом Станіслава Лема "Солярис" / О. О. Ісаєва // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. - 2000. - № 11. - С. 55-57.
- Кіяновська, Маріанна. Робінзонада в "Абсолютному вакуумі" [Текст] : львів'янин повертається на батьківщину в українському перекладі / Маріанна Кіяновська // Поступ. - 2002. - 27-28 липня. - С. 1, 6.
- Космолінська, Н. Під вікнами квартири Лема [Текст] / Н. Космолінська, Ю. Охріменко // Тільки у Львові. - Львів, 2006. - С. 60-62.
- Ластушенко, Ганка. Станіслав Лем напередодні міленіуму [Текст] // Наш Львів : альманах. Ч. 1: Львів, 1256-2006 р. - Львів : Априорі, 2007. - С. 197-198.
- Лем, Станіслав. Порожня бляшанка нісенітниць, прив'язана до хвоста ЗМІ [Текст] / Станіслав Лем ; інтерв'юєр Леся Вороніна // Зарубіжна література. - 2000. - № 6. - С. 3.
- Лучук, Іван. «Філософія згадування» від Станіслава Лема [Текст] : [про книжку «Високий Замок»] // Український ВЕСТ. Книжка року' 2002 / упоряд. : К. Родик, Д. Стус. - К.: Книжничек-Review : Радуга, 2003. - С. 104-106.
- Ніколенко, О. М. Перед лицем Всесвіту [Текст] : роман Станіслава Лема "Солярис" / О. М. Ніколенко // Зарубіжна література. - 1999. - № 9. - С. 45-46.
- С. Лем - представник філософської фантастики [Текст] // Історія новітньої зарубіжної літератури : навч. посіб. / Г. Й. Давиденко, О. М. Чайка, Н. І. Гричаник, М. О. Кушнерова. - К. : Центр учбової літератури, 2008. - С. 208-210.
- Станіслав Лем [Текст] // Провідник. - 1996. - № 3. - С. 14.

- Тинська, О. "Солярис" Станіслава Лема: на перехресті філософії та психології [Текст] / О. Тинська // Слово і Час. - 2005. - № 4. - С. 81-83.
- Фантазери і казкарі [Текст] : [про С. Лема] // Клас. - 1999. - № 10.
- Ялтанець, Тетяна. Зарубіжні митці у Львові [Текст] : [про львів'янина С. Лема] / Тетяна Ялтанець // Українська література в загальноосвітній школі. - 2003. - № 9. - С. 46-47.
- Ялтанець, Тетяна. Зарубіжні письменники й Україна [Текст] : матеріали для уроків зарубіжної літератури, історії, гурткової роботи / Тетяна Ялтанець // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. - 2005. - № 6. - С. 47-48.

Радимо прочитати твори Станіслава Лема

- Лем, С. Апокрифи [Текст] / Станіслав Лем ; пер. з польс. А. Поритко. - Львів : Літопис, 2001. - 453 с.
- Лем, С. Голем XIV [Текст] / Станіслав Лем ; пер. з польс. А. Поритко. - Львів : Літопис, 2001. - 141 с.
- Лем, С. Сказки роботов [Текст] / Станіслав Лем ; пер. с польс. ; ил. Д. Мруза. - М. : Вазахар , ПАИМС, 1993. - 238 с. : ил. - (Коллекция польской литературы).
- Лем, С. Високий Замок [Текст] / Станіслав Лем ; пер. з польс. Л. Андрієвської ; худож. А. Бегляров. - Львів : ЛА "Піраміда", 2002. - 161 с.
- Лем, С. Повернення з зірок [Текст] : фантаст. роман / Станіслав Лем ; пер. з польс. І. Бречака, А. Кисіля, С. Скурти. - 3-тє вид. - Львів : Каменярь, 1976. - 222 с.
- Лем, С. Солярис [Текст] : роман / Станіслав Лем ; з польс. пер. Д. Андрухів. - Львів : Кальварія, 2007. - 200 с.
- Лем, Станіслав. 137 секунд [Текст] : оповідання / Станіслав Лем // Київ. - 2007. - № 5. - С. 147-162.

Вебліографія

- Крук, О. Станіслав Лем: «Я зробив усе, що вважав найголовнішим...» [Електронний ресурс] : [інтерв'ю з відомим фантастом] / Олег Крук, Юлія Косинська. - Електрон. дан. - 2008. - Режим доступу: <http://storinka-m.kiev.ua/article.php?id=61>. - Назва з екрану.
- Єрємін, А. Станіслав Лем: «Ми у Всесвіті практично самі...» [Електронний ресурс] : автор «Повернення із зірок» не вірить в інопланетян / Аскольд Єрємін // Високий замок . - Елек-

трон. дан. - 2005. - Режим доступу: <http://www.wz.lviv.ua/pages.php?ac=arch&atid=39376>. - Назва з екрану.

- Вік, А. Станіслав Лем – фантаст, який ненавидить фантастику [Електронний ресурс] : біографія / Анна Вік. – Електрон. дан. - 2007. - Режим доступу: <http://h.ua/story/55419/>. - Назва з екрану.
- Кияк, І. Футурологічні засади у творчості Станіслава Лема [Електронний ресурс] : [дослідження] / Ірина Кияк. - Електрон. дан. - 2007. - Режим доступу: http://eprints.zu.edu.ua/3231/1/Kiak_Iryna.pdf. - Назва з екрану.
- Грабовський, С. LEM [Електронний ресурс] : людина з вічності / Сергій Грабовський. - Електрон. дан. - 2006. - Режим доступу: <http://tema.in.ua/article/860.html>. - Назва з екрану.
- Діти Львова [Електронний ресурс]. - Електрон. дан. - 2008. - Режим доступу: <http://www.ukrtime.com/node/723#>. - Назва з екрану.
- Зотиков, О. Уперше Станіслав Лем полетів на Венеру під час уроку польської мови в гімназії на Підвальній, а на Марс - тікаючи від львівського гетто [Електронний ресурс] : 12 вересня 2006 року класику виповнилося б 85 років / Олексій Зотиков. - Електрон. дан. - 2006. - Режим доступу: <http://www.umoloda.kiev.ua/number/751/316/27331/>. - Назва з екрану.

Афоризми Станіслава Лема

- ◇ Суть старості в тому, що ти отримуєш досвід, яким не можеш скористатися.
- ◇ Ніхто не може дати більше, ніж той, хто втратив усе.
- ◇ Людство – це сума наших дефектів, недоліків, нашої недосконалости, це те, чим ми хочемо бути, а не вдається, не можемо, не вміємо, це просто діра між ідеалами і реалізацією.
- ◇ Світ – це божевільня одного Супермозку, який сам через себе зійшов з розуму.
- ◇ Люди не хочуть жити вічно. Люди просто не хочуть помирати.

- ◇ Дурість – рушійна сила історії.
- ◇ Сучасна цивілізація: обмін цінностей на зручності.
- ◇ Масова культура – анальгетик, а не наркотик.
- ◇ Не існує малого зла. Етика не вимірюється арифметикою.
- ◇ Якщо пекло існує, то воно, напевно, комп'ютеризоване.